Sondaj EY România: Facilităţile fiscale acordate pentru cercetare-dezvoltare sunt încă insuficient accesate de către companiile româneşti

Un procent de 46% dintre companiile românești care au activități de cercetare-dezvoltare spun că nu aplică pentru a obține facilitățile fiscale acordate de stat prin legislație. Este concluzia principală ce rezultă dintr-un studiu derulat de echipa EY despre proiectele de cercetare-dezvoltare și facilitățile de care acestea pot beneficia. Studiul identifică principalele motive pentru care contribuabilii încă ezită.

Codul Fiscal din România conține prevederi în legătură cu activitatea de cercetare – dezvoltare în baza cărora companiile din România, dacă desfășoară astfel de activități, pot beneficia de facilități fiscale. Aceste facilităţi privesc **impozitul pe profit și impozitul pe veniturile angajaţilor care sunt implicaţi în proiecte de cercetare-dezvoltare derulate de companii,** tocmai pentru a stimula activitatea de cercetare și dezvoltare a companiilor românești.

În ce măsură companiile din România derulează activități de cercetare-dezvoltare, dacă au cunoștință de facilitățile prevăzute de lege, în ce măsură au aplicat pentru a obține astfel de facilități și care au fost rezultatele inspecțiilor fiscale ale organelor de control pe această temă, rezultă din cel mai recent Studiu EY. Iată, mai jos, câteva concluzii:

- aproape jumătate (46%) dintre companiile care desfășoară activități de cercetare-dezvoltare intervievate **nu au**

aplicat pentru facilitățile fiscale prevăzute de lege;

- aproape jumătate dintre companii au avut dificultăți în determinarea activităților de cercetare-dezvoltare eligibile;
- peste 50% dintre inspecțiile fiscale desfășurate la companiile care au aplicat pentru facilitățile fiscale disponibile pentru activitatea de cercetare-dezvoltare s-au finalizat cu ajustări privind facilitățile aplicate;
- peste trei sferturi dintre companiile care au aplicat facilitățile fiscale pentru cercetare-dezvoltare nu au obținut și certificare din partea unui expert desemnat de Ministerul Cercetării, Inovării și Digitalizării (MCID), acesta fiind unul din principalele motive pentru care au avut ulterior probleme în cadrul inspecției fiscale.

Studiul arată că peste 60% dintre companiile intervievate spun că sunt informate și cunosc facilitățile fiscale care permit societăților o deducere suplimentară la calculul rezultatului fiscal (50% din cheltuielile eligibile pentru aceste activități) și, respectiv scutirea de la plata impozitului pe venit pentru persoanele care sunt incluse în echipa unui proiect de cercetare-dezvoltare și inovare.

Totuși, 40% din companiile incluse în studiu nu cunosc aceste facilități, cu atât mai mult cu cât vorbim despre companii din sectoare de activitate care ar putea cunoaște un proces accelerat de dezvoltare, în actualul context economic dificil și complex, dacă ar desfășura astfel de proiecte.

Pe de altă parte, deși 61% dintre respondenți declară că sunt în cunoștință de cauză privind facilitățile acordate în cazul derulării proiectelor de cercetare-dezvoltare, doar 31% au accesat una dintre cele două facilități, respectiv, 69% nu au aplicat pentru obținerea acestora.

Pasul aplicării acestor facilități fiscale, indiferent de

rezultatul obţinut, a fost urmat în 80% dintre cazuri și de o inspecție fiscală care a vizat impozitul pe profit și/sau impozitul pe venit pentru perioada în care compania a aplicat facilitățile.

Cel mai îngrijorător aspect, în ceea ce privește rezultatele inspecției, este acela că organele de control fiscal au contestat (în 50% din cazuri) aplicarea facilităților fiscale, fapt determinat de mai multe motive, cel mai des invocat fiind însă **lipsa certificării din partea unui expert din cadrul Registrul experților pe domenii de cercetare-dezvoltare**.

O întrebare la fel de importantă în cadrul studiului s-a referit la întocmirea proiectului specific activităților de cercetare-dezvoltare pentru care s-au aplicat facilitățile fiscale, care trebuie să conțină elementele minime prevăzute de legislația aplicabilă. Răspunsurile au fost în totalitate pozitive, ceea ce duce la concluzia că, în cadrul companiilor s-a înțeles importanța documentației în aplicarea facilităților.

Dar aici este de analizat pasul premergător întocmirii dosarului de proiect cerut de lege, și anume **modalitatea prin care a fost realizată certificarea activităților de cercetare-dezvoltare**. Cele mai multe companii au realizat intern (80% dintre respondenți) și doar 20 % dintre cei intervievați au obţinut şi certificarea de către un expert desemnat conform Registrului experților.

Realizarea și documentarea dosarelor proiectelor de cercetare-dezvoltare a constituit, potrivit studiului, pentru toţi respondenții, cea mai mare provocare a companiei în aplicarea acestei facilități fiscale.

Deși cunosc legislația și, prin urmare, facilitățile pe care aceasta le conține în cazul în care derulează unul sau mai multe proiecte de cercetare-dezvoltare, companiile nu aplică pentru acestea. Sondajul evidențiază faptul că societățile

românești – în speță persoanele abilitate să se ocupe de acest segment în cadrul companiilor – se confruntă cu mai multe probleme simultan.

Principalul motiv pentru care companiile nu au aplicat pentru a beneficia de aceste facilități fiscale sunt **dificultățile în determinarea activităților de cercetare-dezvoltare eligibile,** cu peste 67% dintre răspunsuri, la egalitate cu **dificultățile în întocmirea documentației solicitate** – 67% urmat. Urmează în ordine: prevederile legislative neclare – 44%, la egalitate cu riscul ca autoritățile de control să conteste aplicabilitatea acestei facilități (44%) și dificultățile în determinarea cheltuielilor eligibile și a cheii de alocare a costurilor eligibile (44%) și dificultățile în contractarea unui expert desemnat conform Registrului experților pe domenii de cercetare-dezvoltare (22).

Din rezultatele studiului se desprind cel puțin trei lucruri importante cărora companiile din România ar trebui să le acorde atenție:

- analiza temeinică, premergătoare deciziei de a aplica, pentru a evita „munca în zadar”;
- înțelegerea pașilor și a documentației de pregătit;
- importanța serviciilor unui consultant și certificării de către un expert, opțiune prin care se scutește timp, se economisesc bani și este evitată situația în care aplicarea facilității în sine să fie contestată.

Andra Caşu, Partener, liderul departamentului de Impozite directe, EY România: *„Consider că zona de cercetare-dezvoltare este foarte ofertantă şi potrivită pentru multe industrii în perioada următoare, iar companiile din România ar trebui să aibă în vedere în avantajele oferite de Codul Fiscal prin aceste facilităţi, aducând inclusiv beneficii de cash-flow. Recomand contribuabililor să analizeze în ce măsură activităţile pe care le au sunt potrivite pentru a aplica aceste facilităţi în perioada următoare”.*

În România, legislația în domeniu este foarte favorabilă acestor proiecte de cercetare-dezvoltare și ar putea genera un impact foarte mare pentru companii, inclusiv avantaj de cash-flow din punct de vedere fiscal.

Răzvan Ungureanu, Director, Impozite Directe, EY România: *„Facilităţile fiscale pentru activităţile de cercetare-dezvoltare există de mulţi ani în legislaţia românească, însă nu au fost accesate pe scară largă de companiile care ar putea beneficia de ele. Anul 2023 a venit cu modificări importante privind procedura de aplicare a acestor facilităţi, care clarifică anumite aspecte neclare sau insuficient reglementate şi care ar trebui să încurajeze tot mai multe companii să aplice facilităţile fiscale pentru activităţile de cercetare-dezvoltare desfăşurate”.*

Principala recomandare pe baza rezultatelor studiului este reconsiderarea acestor facilități de către companiile care au activități de cercetare-dezvoltare în sensul aplicării lor pe scară mai largă. Faptul că, recent, legislația s-a schimbat si au apărut inclusiv precizări legate de lista experților în domeniu arată că autoritățile sunt deschise și favorabile în ceea ce privește încurajarea companiilor românești spre a beneficia de astfel de facilități.